

Л. С. Козуб,

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЙСЬКОЇ ПІСНІ ЯК ТЕКСТУ МАЛОЇ ФОРМИ

Стаття присвячена дослідженню лінгвостилістичних особливостей англомовної пісні як тексту малої форми і зумовлена спрямуванням сучасних лінгвістичних досліджень на поглиблення дослідницької парадигми лінгвістики тексту новим знанням про механізми систематизації структурних, функціональних та лінгвальних ознак тексту взагалі та його малої форми зокрема.

Ключові слова: англомовна пісня, лексико-граматичні та фонетичні засоби, лінгвостилістичний аналіз, прагматична функція.

Статья посвящена исследованию лингвостиллистических особенностей англоязычной песни как текста малой формы и обусловлена направлением современных лингвистических исследований на углубление исследовательской парадигмы лингвистики текста новым знанием о механизмах систематизации структурных, функциональных и лингвальных признаков текста вообще и его малой формы в частности.

Ключевые слова: англоязычная песня, лексико-грамматические и фонетические средства, лингвостиллистичный анализ, прагматическая функция.

The article deals with the study of linguostylistic peculiarities of English songs. It is stipulated by the interest of modern linguistic investigations in deepening the research paradigm of text linguistics with new knowledge about the mechanisms of systematization of structural, functional and linguistic features of the text in general and short texts in particular.

Key words: English song, lexical, grammatical and phonetic means, linguostylistic analysis, pragmatic function.

Сучасні лінгвістичні дослідження характеризуються збільшенням кількості робіт, присвячених вивченню цілісного тексту та його жанрово-стилістичних особливостей. На сьогодні текст малої форми часто трактують як тип художнього твору, який характеризується єдністю специфічних особливостей форми та змісту і належить до галузі малого літературного жанру. Його основними рисами є узагальнений та лаконічний виклад подій, присутність традиційних образів та мотивів, часто прихована алегоричність.

Аналіз останніх джерел і публікацій. Парадигма малих текстів чисельна і залишається ще не остаточно визначеною. До текстів малої форми науковці відносять авторські гумористичні висловлювання (І. К. Коб'якова [5, с. 36]), синоптичні тексти (Г. Б. Козловська [6, с. 189]), тексти анотацій науково-експериментальних статей (С. В. Подолкова [10, с. 41]), тексти жартів (В. О. Самохіна [11]), анекдотів (Л. Р. Кузнєцова [8, с. 54]), тексти прикладів (Л. Я. Жук [2]) тексти-анонси (І. В. Соколова [12, с. 126]), рекламні тексти (Г. В. Чуланова [14, с. 128]), Л. М. Киричук [4], Т. В. Крутько [7]), газетні примітки (О. С. Батуріна [1]), політико-біографічні тексти (Т. В. Іваніна [3]), байки і казки (О. Д. Нефьодова [9]), Л. І. Тараненко [13]) тощо.

Актуальність обраної теми визначається спрямуванням сучасних лінгвістичних досліджень на комплексне вивчення різних видів текстів, їх структурних особливостей, реалізацію в них низки лінгвальних засобів та прагматичної функції.

Метою дослідження є виявлення лінгвостилістичних особливостей англомовних пісенних текстів шляхом аналізу їх мовностилістичних ознак.

Виклад основного матеріалу. Аналіз досліджень текстів малої форми показав, що їм притаманні чіткі структурні, прагматичні та лінгвостилістичні особливості. Для аналізу нами було обрано пісенні тексти різних жанрів: дитячі пісні, любовна лірика, народні пісні, патріотичні пісенні тексти, які оспівують Батьківщину.

Аналізуючи лінгвостилістичні особливості англомовної пісні, необхідно зазначити, що найбільш живими стилістичними засобами у ній є: метафора, персоніфікація, гіпербола, епітети, порівняння, уподібнення, оксиморон, антитеза, повторення, інверсія, анафора та епіфора.

Так, у текстах пісень епітети використовуються з метою надання оспівуваній особі чи об'єкту тих чи інших якостей або ж, залежно від ситуацій, в яких вони використовуються, епітети передають емоції та почуття автора: «*hidden needling*», «*best friend*» («*Words*»), «*little lamb*» («*Mary had a little lamb*»), «*senseless woman*», «*lasting peace*» («*Down among the dead men*»), «*childish fears*», «*pleasant dreams*», «*resonating light*» («*My immortal*» by Evanescence), «*equal laws*» («*Land of Hope and Glory*» by J. Thompson).

Свій внутрішній світ, почуття та емоції автори пісень передають також через використання гіпербол: «*a world in a bottle*» («*Until*»), «*a world in an hourglass*» («*Until*»), «*You're one in a million*» («*One in a million*»), «*around the world in minutes*...». («*Down there*»).

Ще одним прикладом стилістичного засобу, що використовується у піснях, є персоніфікація як, наприклад, «*she'll start upon a marathon and run around your brain*» («*I have an ear for music*» by Irvin Berlin). У цьому реченні займенник *she* стосується слова «*music*» і використовується з метою надання абстрактному поняттю людських можливостей. Ймовірно, автор пісні хотів показати, що приємна мелодія здатна викликати почуття радості і хвилювання, змусити слухача наспівувати її.

Цікавим є використання у піснях порівняння як, наприклад, у пісні Стінга «*Until*». Порівнюючи себе з відомим філософом та мислителем Арістотелем: «*I was as smart as Aristotle*», автор, разом із тим, вказує на те, що багато речей для нього не мають значення, окрім любові, яку він відчуває до коханої людини та взаємності, яку він очікує від неї.

Вживання в англомовних пісенних текстах оксиморону та антитези свідчить про те, що автор у момент написання пісні міг переживати цілком протилежні, навіть суперечливі почуття. Це є також свідченням того

наскільки різнобічними є думки людини і як вони відображають особистість. Приклади оксиморону можна знайти в любовній ліриці і в піснях про Батьківщину: «*a stern and silent pride*» («Land of Hope and Glory» by A. C. Benson), «*living together alone...*» («Love's the Only House»), «*The sun so hot I froze to death*» («Oh, Susanna» by S. Forster).

Літота, навмисне художнє применшення, приклади якої є у деяких пісенних текстах, використовується для вираження почуттів любові, відданості, симпатії, вірності до людини чи предмету: «*laddie*», «*undergraddie*», «*haddie*» («My heart belongs to Daddy» by H. Forest), «*lambie*», «*mammy*» («All the pretty little horses»), «*melodie*» («Words» by R. F. David).

Випадки вживання тавтології в проаналізованих пісенних текстах дозволяють автору уникнути повторів, називаючи одну і ту ж людину чи річ по-різному: «*'cause my Daddy he treats it so well*» («My heart belongs to Daddy» by H. Forest), «*your face it haunts my once pleasant dreams, your voice it chased away all the sanity in me*» («My immortal» by Evanescence), «*you and me we used to be together*» («Don't speak» by No Doubt).

Еліптичні конструкції, риторичні запитання, апосіопезис, членування – стилістичні засоби, які використовуються у текстах пісень для того, щоб передати почуття невпевненості, невизначеності та чекання. Аposіопезис – «*words don't come easy...*», «*until...*», «*you and me I can see us dying...*», «*Don Juan left, got sick of trying...*». вживається для того, щоб показати приховане значення емоцій і почуттів, які переживає автор.

У проаналізованих пісенних текстах є також випадки незвичного членування речення: «*Words, don't come easy, to me, how can I find, a way, to make you see, I love you...*». Очевидно, що такий поділ речень використовується з метою показати важливість значення кожного з виділених автором слів. Кожною такою паузою автор передає свої почуття, емоції, переживання. В іншому випадку слова б втратили своє особливе значення.

Аналізуючи лексичне наповнення пісенних текстів, необхідно звернути увагу на архаїзми, які рідко вживаються у повсякденному мовленні. Такі слова простежуються у піснях, котрі були написані досить давно. Наприклад, у пісні К. Бейтс «*America the Beautiful*», яку вважають другим гімном Сполучених Штатів Америки, простежуються слова: «*thee*» («you»); «*thy*», яке може мати два значення: «*though*» і «*your*». Приклади архаїзмів можна знайти і в піснях «*Rule Britannia*» (by J. Thompson), «*Love's the Only House*» та «*Land of Hope and Glory*» (by A. C. Benson): *hath (has), thou (you), shalt (shall/should), thee (you), blest (blessed), ya (you), isle (island)*.

У пісні «*Early one morning*» використовується низка літературних слів, що мають староанглійське походження і належать до групи поетичної лексики: «*bow'r*», «*low'r*» та «*maiden*». У пісенному тексті вони допомагають створити особливу, навіть пафосну атмосферу. Такі слова зазвичай вживаються у народних піснях, відтворюючи мовлення тих часів, коли була написана пісня.

На фонетичному рівні у текстах англомовних пісень простежуються випадки вживання графонів, ономапоєї, алітерації та асонансу. Так, графони вживаються для того, щоб показати діалектні чи індивідуальні особливості авторського мовлення, або ж характеризують персонажа, про якого співається у пісні як представника певної соціальної групи: *low'r, bow'r* («Early one morning»), «*ev'ry day I love you*» («Every day I love you» by V. Monroe), *gotta, gonna, wanna* («Love's the Only House»).

Ономапоєя, імітація звуків природи чи тварин зазвичай використовується у піснях, написаних для дітей з метою створення веселої атмосфери, а також, щоб допомогти дітям удосконалювати свої знання про природу і тваринний світ. Приклади ономапоєї можна простежити у дитячих піснях «*Old Mc. Donald*» та «*Miss Molly Had a Dolly*»: «*neigh, neigh*», «*oink, oink*», «*mo, mo*», «*rat-a-tat-a-tat*». У піснях інших жанрів цей стилістичний засіб може використовуватися автором з метою поділитися зі слухачами своїми переживаннями і бажаннями: «*hush, hush, darling...*» («Don't speak» by No Doubt).

Прикладами алітерації у англомовних піснях є наступні: «*red, red rose*», «*take a sled and slide down the slope*», «*He wrote on a paper for a pill, pill, pill*». У першому випадку вона використовується для позначення відношення між об'єктом та його якісними характеристиками, а в другому і третьому випадках – відношення між об'єктом і функціями, які він виконує.

Використання асонансу показує дії, які слідують одна за одною, що дозволяє створити ритмічний малюнок пісні: «*I'm so sick, call the doctor, quick, quick, quick!*», «*He bought me cakes. He brought me home with a bellyache*». («Candy store»), «*Miss Molly had a dolly who was sick, sick, sick*» («Miss Molly had a Dolly»).

Ще одним важливим компонентом текстів англомовних пісень на фонографічному рівні є капіталізація. Вона відображає не тільки зміни у висоті тону голосу, але й наголошує те чи інше слово, виділяючи його з-поміж інших. Приклад такого графічного засобу присутній у дитячій пісні «*Candy Store*». Остання строфа останнього куплету написана великими літерами («*I'M ALIVE!*») і показує почуття безмежної радості і щастя.

Вивчаючи ритмічні зразки пісенних текстів, необхідно зауважити, що у проаналізованих піснях використовуються різні види таких зразків: «перехресне» римування (зразки abab, abcabc); «суміжне» римування (aabb); «потрійне» римування (aaa, aaaa), зворотне римування (abba) тощо. При цьому строфи деяких пісень римуються нестандартно. Наприклад, у народній пісні «*All night, all day*» римуються тільки перша і третя строфи, а друга і четверта не римуються. Не зважаючи на те, що всі пісні написані куплетами, не всі вони відповідають певним зразкам римування. При цьому відповідність зразкам не завжди є важливою, оскільки ефект завершеності і логічності створюється завдяки музиці.

У текстах пісень можуть вживатися й слова винайдені автором, які також допомагають створити загальний ритмічний малюнок: «*six-a-little horses*», «*go to sleepy*», «*hush-a-bye*» («All the pretty little horses»), «*sun is a-setting*» («All night, all day»).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, лінгвостилістичний аналіз англомовних пісень свідчить про різноманіття і багатство стилістичних засобів і прийомів, що в них використовуються.

Усі вони слугують кращому розумінню слухачем почуттів і емоцій, які переживає і передає слухачам автор, а також дозволяють до певної міри дізнатись про його соціальний статус, рівень освіченості, ставлення до інших людей та об'єктів.

Отримані результати можуть сприяти подальшому поглибленому вивченню мовних особливостей пісенних текстів на прикладі різних мов.

Література:

1. Батурина Е. С. Лингвотекстовые особенности речевого жанра газетная информационная заметка (на материале газетной преси): автореф. дис.... канд. филолог. наук : спец. 10.02.04 «Германские языки» / Елена Станиславовна Батурина. – М., 1994. – 23 с.
2. Жук Л. Я. Приклад як тип тексту: лінгвостилістичні та прагматичні аспекти (на матеріалі англійської дидактичної літератури) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філолог. наук : спец. 10.02.04. «Германські мови» / Людмила Яківна Жук. – Х., 2004. – 20 с.
3. Іваніна Т. В. Малоформатний англомовний політико-біографічний текст: структурний і прагматичний аспекти: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філолог. наук : спец. 10.02.04. «Германські мови» / Тетяна Вікторівна Іваніна. – Х., 2007. – 20 с.
4. Киричук Л. М. Прагматичні особливості категорії оцінки в рекламному тексті (на матеріалі реклами журналу «Time») : дис.... канд. філолог. наук : 10.02.04 / Лариса Миколаївна Киричук. – Луцьк, 1999. – 184 с.
5. Коб'якова І. К. Концептуалізація та категоризація гумору / І. К. Коб'якова // Вісник СумДУ. Серія «Філологія». – Вип. 11(95)'. – 2006. – Том 1. – С. 35–39.
6. Козловська Г. Б. Реалізація принципів риторики в синоптичних текстах / Г. Б. Козловська // Філологічні науки збірник наук. праць. – Суми : СумДПУ, 2000. – С. 188–199.
7. Крутько Т. В. Англомовна реклама у віртуальному просторі : [монографія] / Т. В. Крутько. – Рівне : Волинські обереги, 2013. – 156 с.
8. Кузнєцова Л. Р. Анекдот та його зв'язок з іншими жанрами малої форми / Л. Р. Кузнєцова // «Філологічні науки». – Вип. 4. – 2007. – С. 53–55.
9. Нефьодова О. Д. Особливості лінгвостилістичної організації тексту британської літературної казки: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови» / Олена Дмитрівна Нефьодова. – Х., 2001. – 18 с.
10. Подолкова С. В. Композиционно-смысловые особенности текстов технической рекламы и аннотаций научно-экспериментальных статей / С. В. Подолкова // Вісник Сумського державного університету. Серія: Філологічні науки. – Суми : СумДУ, 2001. – № 2 (23). – С. 40–51.
11. Самохіна В. А. Современная англоязычная шутка : [монографія] / В. А. Самохіна. – Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2008. – 355 с.
12. Соколова І. В. Текст-анонс як об'єкт лінгвістичних досліджень / І. В. Соколова // Лінгвокогнітивні аспекти малих текстів : [монографія] / за ред. проф. С. О. Швачко. – Суми : СумДУ, 2008. – С. 125–136.
13. Тараненко Л. І. Актуалізація англійських прозових фольклорних текстів малої форми : [монографія] / Л. І. Тараненко. – К. : Кафедра, 2014. – 288 с.
14. Чуланова Г. В. Категоризація оціночно-побудительної семантики в текстах-регулятивах / Г. В. Чуланова // Вісник СумДУ. Серія «Філологія». – Вип. 1. – 2008. – С. 127–132.